

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÙNG NAM BỘ

VŨ VĂN NGỌC
(Chủ biên)

NAM BỘ NHÌN TỪ VĂN HÓA, VĂN HỌC VÀ NGÔN NGỮ

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

NAM BỘ
NHÌN TỪ VĂN HÓA
VĂN HỌC VÀ NGÔN NGỮ

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Nam Bộ nhìn từ văn hóa, văn học và ngôn ngữ / Vũ Văn Ngọc
(ch.b.), Phan An, Tổ Uyên... - H. : Khoa học xã hội, 2011. - 556tr. ;
21cm

1. Văn hoá 2. Văn học 3. Ngôn ngữ 4. Nam Bộ
300.95977 - dc14

KXB0041p-CIP

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG VÙNG NAM BỘ

VŨ VĂN NGỌC
(Chủ biên)

NAM BỘ
NHÌN TỪ VĂN HÓA,
VĂN HỌC VÀ NGÔN NGỮ

NHÀ ~~XUẤT~~ BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
HÀ NỘI - 2011

MỤC LỤC

	Trang
LỜI NÓI ĐẦU	9
NHỮNG VẤN ĐỀ VĂN HÓA	11
□ Người Hoa và văn hoá Hoa trên đất Nam bộ	13
Phan An	
□ Góp phần vào việc nhận diện văn hoá người Việt Nam bộ	20
Phan An – Tổ Uyên	
□ Văn hoá Khmer trong sự phát triển văn hoá cộng đồng các dân tộc ở Nam bộ	32
Huỳnh Công Tín	
□ Văn hoá của người Chăm ở Nam bộ	60
Phú Văn Hân	
□ Bảo vệ và phát huy giá trị văn hoá dân tộc ở Đồng Nai, những vấn đề đặt ra	68
Trần Quang Toại	
□ Từ tác phẩm của Hồ Biểu Chánh, qua ngôn ngữ điện ảnh, nghĩ về văn hoá Nam bộ	75
Hồ Ngọc Xum	

□ Đông Hồ - Nhà văn hoá của Nam bộ	86
Võ Văn Nhơn	
NHỮNG VẤN ĐỀ VĂN HỌC	93
□ Các thể loại văn vần trong văn học dân gian An Giang	95
Tào Văn Ân	
□ Văn học quốc ngữ Nam bộ từ cuối thế kỷ XIX đến 1945 - Thành tựu và triển vọng nghiên cứu	116
Đoàn Lê Giang	
□ Tiểu thuyết quốc ngữ Nam bộ cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX trong mối tương quan với tiểu thuyết các nước Đông Nam Á	135
Hà Thanh Vân	
□ Những yếu tố cách tân văn học quốc ngữ Nam bộ cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX	151
Nguyễn Văn Kha	
□ Những tác động của báo chí quốc ngữ đối với tiểu thuyết Nam bộ (1900 - 1930)	167
Nguyễn Thị Trúc Bạch	
□ Ba tổ chức văn chương Nam bộ thế kỷ XVIII - XIX	193
Huỳnh Công tín	
□ Thể Du ký trên Nam kỳ địa phận	204
Phạm Thị Thu Hương	

- *Đuốc Nhà Nam* và cuộc ứng cầu tiểu thuyết (1931 - 1932) 222

Nguyễn Thị Trúc Bạch

- Bước đầu tìm hiểu “đoản thiên tiểu thuyết” trên báo *Thần chung* 230

Trần Văn Trọng

- Trần Quang Nghiệp (1907 - 1983) - Cây bút truyện ngắn hiện đại đậm chất Nam bộ 244

Trần Văn Trọng

- Sương Nguyệt Anh - Nữ sĩ, nữ chủ bút tài hoa và trí tuệ 271

Lê Thị Thanh Tâm

- Một nhà văn nữ Nam bộ tranh đấu cho nữ quyền vào đầu thế kỷ XX 290

Võ Văn Nhơn

- Tô Nguyệt Đình - Ngòi bút yêu nước chốn đô thành Sài Gòn 1945 - 1975 298

Hà Thanh Vân

- Đoàn Giỏi - Người lưu giữ huyền thoại phương Nam 309

Lưu Hồng Sơn

- Bùi Đức Tịnh với nghiên cứu ngôn ngữ và hoạt động báo chí giai đoạn 1945 - 1954 333

Lưu Hồng Sơn

□ Văn xuôi đồng bằng sông Cửu Long từ năm 2000 đến nay	350
Nguyễn Văn Kha	
□ Quảng bá văn học ở đồng bằng sông Cửu Long trong cơ chế thị trường	378
Vũ Văn Ngọc	
NHỮNG VẤN ĐỀ NGÔN NGỮ	
□ Tiến trình và kết quả nghiên cứu ngôn ngữ ở Nam bộ (từ 1975 đến 2010)	413
Nguyễn Kiên Trường	
□ Định hướng nghiên cứu ngôn ngữ và tiếng Việt ở Nam bộ trong thời kỳ mới	450
Nguyễn Kiên Trường	
□ Hình thái các ngôn ngữ dân tộc thiểu số vùng Nam bộ	466
Tô Đình Nghĩa	
□ Dấu ấn sông nước trong phương ngữ Nam bộ	479
Trần Thị Ngọc Lang	
□ Cách xưng hô của người Việt ở Nam bộ	484
Trần Thị Ngọc Lang	
□ Hai đặc điểm ngôn ngữ trong câu Hỏi - Đáp của người miền Tây Nam bộ	495
Hồ Xuân Mai	
□ “Bây - mây”, “chị - chê”, “anh - hia” trong xưng hô của người miền Tây Nam bộ	516
Hồ Xuân Mai	
TÀI LIỆU THAM KHẢO	529

LỜI NÓI ĐẦU

Nam bộ là vùng đất mới. Qua hơn 300 năm lịch sử, người Việt cùng các dân tộc anh em đã tạo dựng cho vùng đất này một diện mạo văn hóa. Tuy vẫn nằm trong tổng thể cấu trúc chung của văn hóa Việt Nam, nhưng đã mang những sắc thái đặc trưng của vùng miền với nhiều màu sắc và rất sinh động. Sắc thái đặc trưng đó tồn tại trong mọi mặt của cuộc sống, có lúc phát lộ ra bên ngoài, song nhiều khi lại tiềm ẩn sâu trong tâm hồn con người không dễ thấy, mà thấy cũng không dễ nói. Chính vì vậy, mong muốn của nhiều người, trong đó có giới nghiên cứu, là làm sao để có thể vẽ nên thật đầy đủ, chân thực và sắc nét bức tranh toàn cảnh của văn hóa Nam bộ.

Trong hai thập kỷ trở lại đây, việc nghiên cứu văn hóa Nam bộ đã được nhiều học giả trong cũng như ngoài nước quan tâm chú ý và kết quả là đã có nhiều công trình nghiên cứu có giá trị ra đời. Tuy vậy, hiện nay vẫn còn rất nhiều vấn đề về văn hóa Nam bộ cần được nhìn nhận lại hoặc nghiên cứu tìm hiểu mới để làm rõ hơn những đặc điểm của văn hóa Nam bộ cũng như những đóng góp của nó đối với văn hóa Việt Nam, đặc biệt trong bối cảnh Việt Nam đang hội nhập với thế giới.